

ЛЕСОТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ
ФАКУЛТЕТ ПО ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

РЕЦЕНЗИЯ

От професор г-н Димо Стефанов Пенков – кат. Животновъдни науки, Аграрен университет – Пловдив, научна специалност Хранене на животните и технология на фуражите

Относно дисертация за получаване на образователна и научна степен „Доктор“, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.3 Животновъдство

Прегледана от Rami Yassoub

На тема: ЕФЕКТ ОТ ИЗХРАНВАНЕ С БАКЛА И СОЕВ ШРОТ ВЪРХУ ТЕЛЕСНОТО СЪСТОЯНИЕ И КАЧЕСТВОТО НА МЕСОТО ПРИ УГОЯВАНЕ НА МЪЖКИ ЯРЕТА ОТ МЕСТНАТА ПОРОДА БАЛАДИ И МЪЖКИ АГНЕТА ОТ ПОРОДАТА АВАСИ

Научни ръководители- доц. Андрей Куртенков – ЛТУ, София и проф. Булос Ал Джамал – Ливански университет

Участвам в научното жури съгласно Заповед на Ректора на Лесотехнически университет – София № ЗПС-168/01.04.2024

Кратки данни за дисертанта: Rami Yassoub: Роден е на 11.12.1989 в Ливан. Завършва различни степени на висше образование в MATRICULATION EXPERIMENTAL SCIENCES SERIES CSC- Gemayze, MASTER IN AGRICULTURAL ENGINEERING BIOTECHNOLOGY IN ANIMAL RODUCTION AND REPRODUCTION - Lebanese University, Faculty of Agricultural Engineering and Veterinary Medicine и VETERINARY MEDICINE, SCIENTIFIC SPECIALTY: SELECTION OF FARM ANIMALS BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY OF REPRODUCTION University of Forestry- Bulgaria. Заема мениджърски и ръководни позиции в различни фирми и ръководни органи не само в Ливан, но и в други страни. Има опит като мениджър в служба за ваксиниране и оборудване в птицевъдството. Квалифициран в люпенето и ваксинирането на птици, автоматизация/оборудване, управление на люпилни и производство на птици. Технически професионалист с дългогодишен опит в сектора на люпилните. В момента работи като главен технически и следпродажбен менижър в CEVA DESVAC CAMPUS- CEVA ANIMAL HEALTH.

Обща информация по дисертацията: Научният труд е напечатан върху 144 машинописни страници и включва абстракт (1 страница), списък на абревиатурите – 2 страници, съдържание – 5 страници, Въведение – 3 страници, литературна справка – 28 страници, Цел и задачи 1 страница, материал и методи – 8 страници, резултати – 33 страници, обсъждане – 14 страници, изводи и препоръки – общо 4 страници, цитирана литература – 27 страници, приложения – 10 страници и няколко технически страници.

Литературният указател се състои от 394 публикации (всички на латиница) и отговаря на цитатите в другите раздели. Дисертацията е написана на правилен и научно обоснован английски език, за което поздравявам автора. Единствена забележка, която няма общо с изискванията за образование и научност е, че избраният шрифт не покрива желанието за „стандартна машинописна страница“ – 1800 знака.

Актуалност на темата: В момента се използват модели за преобразуване на хранителните вещества от храната в животинска продукция, които са

правени чрез информация от опити с най – разпространените породи селскостопански животни. На тази база се и моделите за отчитане на реалната енергийна и протеинова хранителност. Във връзка със запазването на местните генетични ресурси, проследяването на евентуалните различия в оползотворяването на хранителните вещества в сравнение с общоприетите модели е особено актуален проблем, който заслужава внимание в световен мащаб. В тази връзка, актуалността на темата не буди съмнение.

Увод: Уводът е обширен, но чрез него дисертантът е успял да синтезира проблематиката и да насочи вниманието на четящите към актуалността на проблема. Към увода имам предложение, в бъдеще да се избягва цитирането на автори – това се прави в литературната справка.

Литературна справка: Върху 28 страници авторът е дал достатъчно информация за световните научни изследвания във всички области, засегнати в дисертационния труд, като това ми дава основание да направя заключение, че осведомеността му по проблемите, които се засягат, е на високо научно ниво. Това е теоретична предпоставка за това, че от разработките на следващите раздели трябва да се очакват също коректни резултати, обработки и интерпретации на високо научно ниво. Особено съм впечатлен от факта, че направените от колегите забележки, които участвах в предварителното обсъждане, са взети предвид почти на 100%, въпреки, че авторът има възможност да се съобразява избирателно с тях. Вярвам, че тези корекции са направени от убеденост, а не от куртоазия (важи и за другите раздели). Лично на мен най-много ми импонира допълнителната информация, която той е дал относно съвременните изисквания за начина на дистрибуция на енергията по веригата „фураж-смилаемост-интермедиерна обмяна-продуктивна енергия“. По-малко внимание е обърнато на принципите на трансформация на протеина. Забележката ми тук е, че на много места, стремейки си да допълни информацията със съвременни литературни източници, авторът е направил пропуски в последователността и прегледността на информацията.

Цел и задачи: Те са ясно описани, отговарят на съвременните научни търсения, което е допълнително доказателство, че докторантът желае да се получи една актуална научна разработка, която е основа за перспективни изследвания. Основна забележка – по мое мнение, първите два абзаца трябва да са края на предния раздел.

Материал и методи: Въпреки, че в сравнение с предишната промоция на проектодисертацията се забелязва сериозна работа (която причислявам към основни позитиви на разработката и съм сигурен, че е лично дело на докторанта, или пък той се е консултирал с компетентни специалисти, което също е позитив), към този раздел имам най – много забележки и въпроси.

Относно „материал“:

1. В опитите са включи по 3 животни във всяка подгрупа. По принцип признавам броя животни, защото за биометрична обработка, минималния брой е 3. Още повече, че по – нататък, въпреки минималния брой животни се очертават статистически доказани тенденции, които са основа за правилно научно тълкуване. Въпреки всичко, ако животните в групите са били повече, на базата на съвременни статистически методи, могат да се очертаят допълнително

сериозни тенденции и изводи, главно в областта на предвиждането на някои актуални биологични и стопански процеси в еко-техническата верига „фураж – животинска продукция“, за които ще спомена до-дому.

2. Защо опитът е започнал след периода на бозаене на животните. Има достатъчно точни и несложни методи да се отдиференцира влиянието на млякото върху растежните показатели? От това дисертацията губи част от научната си стойност, а Ramé Yassoub – възможността да се запознае с тези методи на отдиференциране.

3. Защо не е описано (а може би и неизпълнено) измерването на консумираните абсолютни количества слама и сено (както е направено с концентрирания фураж), поне по групи и по подпериоди (най – често се прави седмично). Това не изисква индивидуални хранилки и никакво допълнително оборудване, а само предвиждане и претегляне на общото количество тревни фуражи за седмицата и разделянето му на 7 равни части. Не приемам за сериозно от научна гледна точка твърдението, че тревните фуражи са изхранвани *ad libitum*.

4. Няма научно основание за твърдението на стр. 48, че „в края на опитния период агнетата и яретата са приели идентични количества тревни фуражи“.

5. Сериозен пропуск е, че освен по нето енергия, концентрираните фуражи не са изравнени по нетен протеин (т. нар. протеин смилаем в тънките черва). Все пак, отчитам като позитив факта, че аспирантът е дал, макар и минимална информация за този показател в предния раздел, което запълва празнината в образователната стойност на разработката.

Методи: По отношение на методите и формулите за измерване и изчисления: Нямам забележки за възприетите такива. По мое мнение, те са съвременни, даващи основа както за правилна обработка на първичните данни, така и за правилна интерпретация на обработените данни, за което поздравявам автора.

Дължа да спомена, че компетенциите ми в областта на качеството на месото не са високи, поради което съм си позволил консултация със специалист, на база на която съм написал предните изречения.

Основна бележка: Всички посочени слабости в този раздел са резултат не от несериозното отношение на дисертанта, а съществени пропуски в предварителния избор и разработка на методиката на опитите. Предвид разликата в информацията между предишния и сегашния вариант на дисертацията, правя обосновано предположение, че опитите са проведени преди детайлното уточнение на методиката и в момента няма как да бъдат поправени всички данни в следващите раздели. Оценявам най-високо факта, че инженер Ramé Yassoub е преработил първичната информация спрямо изискванията на всички показатели, по които получените първични данни могат да бъдат преработени. Основните критични бележки тук са към научните ръководители. Тъй като след успешна промоция, дисертантът ще бъде вече в ролята на научен ръководител/консултант, най – настоятелно го моля, да не повтаря тези грешки (в случая той няма вина).

Резултати: Всички резултати са статистически правилно обработени и са поместени прегледно в 7 таблици и 23 фигури (изключвам такива, отразени в други раздели). Интерпретацията на данните е обективна, като е направена професионално. Всички обективно постигнати данни са коментирани много

внимателно. Особено високо оценявам факта, че там където постановката на опитите не предполага научен коментар, аспирантът се е съобразил и на практика чрез умели научно обосновани фрази е избягнал „творчески“ интерпретации. Оценявам високо научния и научно – мениджърския потенциал на Rami Yassoub, като тук, както и в следващия раздел, намирам база за категорично становище, че образователните и научни активности, които е той е придобил, ми дават основание за положителен вот.

Основни бележки и предложения:

1.Щастие е, че през целия опитен период нито едно животно не е показало каквато и да е патология, защото в противен случай се проваля целия експеримент. Точно за това в групата е желателно да присъстват поне 4-5 животни (колкото и да се оскъпява опита).

2.Би било по-добре, ако в този раздел се подчертава повече, че изследваните показатели се различават в динамиката си при двата генетични ресурса, което е предпоставка и за един допълнителен извод: Поради това, че концентрираните фуражи са изравнени по суров протеин и при условие, че се предположи, че чрез даването на тревни фуражи на воля и животните (поради тяхната относителна изравненост в динамиката на промяната на растежните показатели вътре в подгрупите) са поели идентични гози, то получените от тях различни количества протеин смилаем в тънките черва (между групите) и преобразуването му по-нататък при интермедиерната му обмяна вътре в тялото на тези две породи/видове се различават (разлика във влиянието на генетичната вариация върху усвояването на хранителните вещества).

Обсъждане: Този раздел е естествено продължение на коментарите по таблиците и фигурите в предишния раздел. Бих казал, че малка част от обсъждането е представена в раздел „резултати“, а по-голямата част – в „обсъждане“ (важи и обратното). Към обсъжданите фактори на растежа и оползотворяването на фуража нямам съществени забележки – те са обсъдени на достатъчно високо научно и професионално ниво. Обобщеното ми мнение е, че тези два раздела затвърждават в максимална степен мнението ми, че дисертантът е придобил максимално количество знания и умения (образователна активност) за изследване и интерпретиране на научни резултати (научна активност).

Тук намирам и една допълнителна научна активност:

По принцип аз високо оценявам публикации, които са базирани не само на преглед и потвърждение на вече известни научни данни, но (дори и да е в рамките на хипотезите), дават основи за развитие и проверка на нови научни идеи, предположения и възбуждане на научен интерес.

В тази връзка, като неспециалист (въпреки че съм участвал в съвместни публикации по подобни въпроси с птици), в мен се събуди интерес да попълня по-подробно знанията си по отношение на характеристиките от група „качество на месото“, като след това се надявам, в мен да възникнат нови идеи за работа в това направление.

Сигурен съм, че колегите от това направление ще намерят същите достойнства по отношение на растежните показатели (най-малкото, защото тези два генетични ресурса са малко изследвани по отношение на тях).

Тези констатации ми дават основание да намеря още един актив на работата.

Особено високо оценявам направения икономически анализ, което повишава не само научната, но и приложната стойност на дисертацията като цяло.

Изводите произтичат от резултатите и обсъждането, като оценявам и факта, че те са описани само на база обективно получените резултати и напълно потвърдените от тях обсъждания. Няма да разделям изводите на научни и научно – приложни, за мен и двата вида са свързани и имат еднаква тежест (особено ако са оригинални).

Препоръките произтичат от изводите и се базират на обективните резултати в дисертацията.

По принцип въпросът, дали да има приложения от този тип в една дисертация е дискуссионен. В този случай аз ги оценявам като положителни, поради факта, че те ми дават допълнителна информация, че математическата обработка е коректна и авторът може да използва добре възможностите на статистическия пакет SPSS (SAS).

Приноси:

Основни научни приноси:

1. Въпреки, че считам приносите предимно като важни за Ливан (регионално значение), фактът, че се изследват числови стойности на биологични и стопански показатели на генетични ресурси, за които в световната база данни информацията е оскъдна, прави приносите оригинални и значими.

Признавам приноси в следните направления:

Оценено е влиянието на пълната или частична замяна на соев шрот със зърна бакла в гажби, изхранвани на отбити агнета и ярета от местните породи овце Awassi и местни кози (Baladi) върху*

-основни индекси на растеж

-оползотворяване на фуража

-някои основни показатели на качеството на месото

-икономическа съпоставка на различните миксове на основните протеинови компоненти в концентратните комбинации

*Забележка: Подобни изследвания специално с породата Awassi са правени, но в други райони на света и в други популации. Въпреки това считам, че данни за локалната популация в района на изследването почти не се срещат.

Оценка на публикациите, свързани с дисертацията:

Представени са 4 публикации, две от които са в сборници от научна конференция и две – в списание, което е реферирано в някои световни бази данни, но без SJR/IF индексация. Публикациите ползват материал и са съвместими с информацията, съдържаща се в дисертацията. Поради това че като единствен автор, по този показател аспирантът покрива минималните изисквания за ОНС „Доктор“ – признавам 40 точки (4*10 в показател Г8), при минимално изискуеми 30.

Въпреки, че имам същите забележки, каквито съм посочил в дисертацията, считам, че достоинства на публикациите превишават слабите им страни.

Относно признанието на 50 точки по показател А, те ще бъдат регистрирани автоматично ако/когато научното жури се произнесе положително върху дисертационния труд (за което призовавам).

Оценка на документацията по защитата: Документите по процедурата оценявам като съвместими с изискванията на съответните правилници.

Мнение за въпроса доколко всички активности по дисертацията лично дело на докторанта:

Направената от мен справка в Европейската система за откриване на плагиатство даде отрицателен резултат. Сравнението на предишната версия на дисертацията с настоящата, както и бързата реакция и професионалното отношение към допълненията и поправките, ми дават основание убедено да заявя, че цялата дисертация и особено нейните достойнства, са лично дело на автора, за което го поздравявам още веднъж.

Оценка на представения проектоавтореферат: Представеният проект за автореферат отразява обективно основните разработки в дисертационния труд.

Генерално заключение: Въпреки направените критични бележки, откритите от мен достойнства превишават недостатъците. Давам положителен вот на цялостната работа на дисертанта и препоръчвам на почитаемото жури да присъди на инженер Рамі Уассоуб образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.3 Животновъдство.

Пловдив, 22.04.2024

Подпис:

Чл.25 ЗЗЛД

/проф. Димо Пенков/